

475. A színélátás gyönyörúsége

Imádkozzuk az evangélikus testvéreinktől átvett gyönyörű ősi éneket:

*Közelebb, közelebb, Uram, Hozzád! Boldogan ölelem szent kereszted át.
Édes lesz az nekem, hisz Te fogod kezem. Közelebb, közelebb Hozzád, Istenem!*

*Ha vándorutamon a nap leszáll, nyugtot fáradt fejem csak Nálad talál.
Álmomban rebegem, ó emeld a szívem: közelebb, közelebb Hozzád, Istenem!*

*Lépcsővel álmodom, Hozzád vezet, kegyelmed fölsegít azon engemet.
Angyali szózat hív, repes Feléd a szív, közelebb, közelebb Hozzád, Istenem!*

Több, mint 100 esztendővel ezelőtt a világ legmodernebb, legbiztonságosabb hajóját építették meg. **A Titanic boldogan, a technika győzelmével, minden vívmányával felszerelve elindult első útjára. 1912. április 14-én** azonban nem sokkal éjfél előtt egy jéghegynak ütközve kettétört, és 15-én hajnali 2 óra 20 perckor teljesen **elmerült a tengerben.** Akkor **csak kevesen menekülhettek meg.** Kevés volt a mentőcsónak. Voltak, akiket ki tudtak menteni a közelről, távolról odaérkező mentőhajók, de az utasoknak a nagyobb száma bizony a hullámsírban lelta a halálát.

Akkor énekelték, vagy inkább **imádkozták ezt az ősi evangélikus éneket,** amelyet mi, katolikusok is átvettünk, és boldogan, vágyó szívvel az isteni hazába való megérkezés örömeivel énekeljük. Mert hiszen a lélek-menyasszonynak is ez az életstílusa: **Közelebb, közelebb, Uram, Hozzád!**

A léleknek vannak reményei, amelyek túlmutatnak ezen a világon, a másik világra nyitnak ajtót. Egy fiatalember, akit 2010. június 19-én szenteltek pappá, újmisésként így nyilatkozott: „**Az Úr egészen közel engedett magához. Megérezte velem a szeretetét.** Azt éreztem, hogy itt valaki olyan van, Aki engem nagyon szeret. Mintha 20 cm-rel a föld felett jártam volna, mintha minden gondomat levette volna a vállamról.” Nem tartott sokáig, talán fél percig, de nagyon intenzív szeretet-élmény volt ez. Az a szeretet, amit akkor kaptam, **csak egy töredéke egy sokkal nagyobb szeretetnek, a „Szeretet-központ”-nak, Istennek, Aki még vár rám, amelybe hív.** És küldetést adott, hogy ezt a szeretetet tanúsítsam, adjam tovább másoknak is; hogy mások is meg tudják élni Istennek ezt az embert önmaga fölé emelő szeretetét, amellyel egyenesen a mennyországba, **isteni Szíve közepébe hívja.**

Az ember mindig szeretné szemlélni Istent. Róla tanítást kaptunk a *Bibliában*: *Ő megközelíthetetlen Fényességben lakozik* (1 Tim 6, 16). Fölségesebb és magasabb, mint a Himalája majd 9 km magassága, amelyet az emberi erőfeszítés végül is mégis csak meg tudott hódítani. Onnan, a világ tetejéről le tudott tekinteni a mélységekbe, ahonnan jött. A lélek-menyasszony nem turista, aki rekordok vonzásában él, aki szeretne egyre magasabbra jutni, és egyszer csak 9 km magasan a tenger színe fölött megáll, és nem tud továbbhatolni.

Az az ember, akit Isten meghódított magának, **aki visszavonhatatlanul átadta magát Isten szeretetére, az mind magasabbra tör.** Isten világában a magasság és a mélység egy kategória. Mondhatjuk úgy is: **Isten szeretetének a mélységébe akar a kiválasztott lélek behatolni, Isten legbelső világába, ahol Isten otthont készít az Ő választottainak.** Az az

imaállapot, amelybe Isten a mennyországban lehetőséget ad az embernek, azt jelenti, hogy **az ember is ott van Isten legbelső világában**. A lélek megélheti: ott vagyok a legbelsőbb otthonomban, Istenem szívében. Isten egyre közelebb vonzza magához a választott lelket, és egyre alkalmasabbá teszi arra, hogy a mennyi országban láthasson. Isten színe látására vágyódik a lélek!

I. Mit ért Isten színelátásán az ószövetségi és az újszövetségi Szentírás?

A teremtett személy beteljesülésének egészét érti. Ez vonatkozik az angyalra is, meg az emberre is. Isten színelátása közelebről meghatározva nem más, mint Isten közvetlen és tökéletes látása, amennyiben ez az ember, a teremtmény számára lehetséges. A szeretet-himnuszban Szent Pál apostol utal erre: *Ott majd színről színre látunk... Ott majd úgy ismerem, ahogyan én ismert vagyok.* (1 Kor 13, 12). Szent János apostol is beszél erről a látásról: *Krisztus Urunk dicsőséges megjelenésekor majd hasonlók leszünk Hozzá, mert látni fogjuk Őt, amint van* (1 Jn 3, 2).

Jézus maga ígéri meg az istenlátás ajándékát: *Boldogok a tisztaszívűek, mert ők meglátják Istent* (Mt 5, 8). Jézus ezt nemcsak megígérte, hanem kegyesen meg is adja, vagyis kegyelemből, ingyen, szeretetből. **Az ember nem követelheti ki a maga jogán, de előkészülhet rá a szíve tisztaságával.** Ez a kegyelem nem csupán egy szellemi megismerés. Az emberi értelemmel ki lehet következtetni dolgokat: A kis búzamagban lehet már „látni” a termést, a kibontakozott kalászt, a százszoros termést. Nem látjuk még, de az értelmi, szellemi megismeréssel kapcsolatba kerülhetünk a jövő évi termésével.

A színelátás nemcsak valami ilyen szellemi megismerés a következtetés által, hanem sokkal inkább **Isten dicsőségének megtapasztalása, Isten közelségéből való részesedés.** Ez a megtapasztalás és részesedés azon alapul, hogy a megdicsőült lélek birtokolja a Szentlelket. Pontosabban **a Szentlélek birtokba vette az emberi lelket.** Ez az egymásnak adottság Jézus Krisztusban gyökerezik. Krisztus emberi természetét is a harmadik isteni Személy az Ő isteni Szeretetével kente fel főpappá, tette Krisztossá, Krisztussá.

A Szentlélekkel van fölkenve a keresztyény is a megkeresztelése óta. Mondhatjuk: **hasonlóvá válik az ember ahhoz a Jézus Krisztushoz, Akiben eluralkodott a Szentlélek.** Tehát az ember mennyországi boldogságához lényeges az Isten színelátásának az ajándéka. Ez az ember megdicsőülését jelenti. Nemcsak egy értelmi vonatkozás ez, hanem Isten – mondjuk így: – intuitív szemlélete, vagyis olyan szemlélete, amely nem valamely teremtménynek, mint a megismerés közvetítő tárgyának közbeiktatásával történik, és már a test feltámadása előtt megadatik az ember számára a halál után, amikor is **a tökéletes emberek lelke bejut a mennyországba.**

Ez az igazság az Egyház hivatalos tanítása, tehát definiált hitigazság, dogma, **hittétel: Isten megajándékozza az üdvözült lelket az Ő isteni Lényének szemléletével.** Persze az is hitigazság, hogy **Isten színelátása nem szünteti meg Isten felfoghatatlanságát az ember számára.** Isten ugyanis olyan végtelen nagy, hogy az angyalok és az emberek teremtett értelme nem tudja Őt egészen átfogni. **Csak egyedül a Fiú az, Aki mindent megkapott az Atyától a Szentlélekben.** Az Atya Fiú Szentlélek Szeretetközössége csak arra a három Személyre vonatkozik. A teljes ismeret is csak a Szentháromság Személyeit jellemzi. Az ember azonban részesedik a színelátás által Istenben.

A Szentírás mindig az egész emberről beszél, a test és lélek teremtményről. Az emberi élet kiteljesedése a mennyországban, a feltámadás utáni állapotra vonatkozik. Az ember egész lényével láthatja Istent színről-színre. Nyilván, hogy a feltámadás napjáig is a mennyországban

levő szentek Isten szemlélésében részesednek, de azt a megismerést – amit különben itt a földi életben a test közvetíti a lélek számára – Isten maga pótolja, mintegy kipótolja a test hiányát a lélek számára, és az üdvözült lélek készen kapja meg az ismeretet Istenről, illetve a képességet, hogy befogadhassa Isten szeretetét.

II. Mi a lényege és mik a feltételei Isten színelátásának?

A megismerés eredeti fogalma szerint nem a megismerő angyal vagy ember aktusa az értelem segítségével, amellyel célba vesz valamilyen tárgyat, vagyis amely irányulással mintegy kilép önmagából, és elmegy, átmegy valami rajta kívüli másik tárgyra; hanem **a megismerés elsősorban egy létezőnek, tehát angyalnak vagy embernek önmagára találása. A maga számára való belső megvilágosodottság bizonyos létfokozat, anyagtalanság alapján. Az angyal** ezt teljesen a maga képességének megfelelően átlátja, ezért **tud véglegesen dönteni Isten mellett**, illetve sajnos, mint a bukott angyalok esete mutatja: Isten ellen. Az ember létfokozata nem ilyen magas, mint a tiszta szellemi lényeké. De az ember is a maga értelmével megismerést kap, ismeretet birtokol elsősorban önmagáról, és azután a rajta kívüli világról.

A teológusok úgy mondják: **a megismerés nem más, mint az önmagában való reflektáltság**, tehát az értelmes lény reflektál önmagáról. Felismeri önmagát, és felismeri az ő vonatkozásait, hogy nem önmagától való, hanem léte ajándékozott lét. Isten az, Aki őt a létbe szólította. **Isten színelátása tehát az emberlét legtökéletesebb megvalósulása, az ember lényegének legmagasabb-rendű beteljesedése.** Ezt maga az abszolút végtelen Isten ajándékozza az embernek.

A megismerést egy másik szempontból így lehet megközelíteni: A megismerő ember és a megismert tárgy, tehát az ismeret tárgya létszerűen hasonló lesz, mert a megismerő is, és a megismert objektum is létezik. Azonosság van bennük. A megismerő és a megismert együtt van az ismeretben. A megismerő ember és a megismert valóság ugyan nem a megismerés által válik egyé, mert mindig is megmarad a különbség a gondolkodó ember és a megismert tárgy között; de a megismerő ember azért ismerheti meg a rajta kívül álló tárgyat, mert vele létében egy. Léteznek, egy létezésben vannak. A teológia ezt így fogalmazza meg:

A megismerő és a megismert tárgy létszerűen egymással. Isten színe látásában olyan – mondjuk így – „viszony” valósul meg Isten és a teremtmény között, amelyet nem lehet kategóriákba besorítani. Nem lehet az úgynevezett járulékos dolgok körével megfogalmazni. Egy asztal akkor is asztal, hogyha kicsi vagy nagy. A tulajdonsága az járulékos. A lényeg, hogy egy olyan vízszintes felület, amelynek lába vagy lábai vannak, a földön áll.

A viszony Isten és a teremtett lélek között úgy valósul meg, hogy Isten színe látásában az emberi lélek magával Isten létével azonos. Ez szigorúan természetfeletti titok, misztérium. Isten felfoghatatlanságát Isten közvetlen színelátásában szemléljük, először is a maga tulajdonképpeni mivoltában, Isten végtelenségéeként. Csak ez teszi Istent számunkra Istenné, vagyis valódi boldogságunk tárgyává. Isten színelátása tehát nem csupán az emberi értelmet érinti, hanem magát az egész embert. A Szentírás gyakran használja az „ember szíve” kifejezést, amellyel test – lélek mivoltát akarja kifejezni. **A lélek tehát nemcsak az értelmével lát, hanem a szívével is, a szeretetével is** (mint Exupéry kis Hercege). Ezért van az, hogy **minél nagyobb egy lélekben az istenszeretet és az emberszeretet, annál nagyobb a befogadóképesség, hogy Istent szemlélhesse, gyönyörködve lássa.**

(Ezt az első részt Karl Rahner: *Teológiai kisszótár*-a alapján vettük a 331-333-ig oldalról).

A harmadik részben Dr. Gál Ferenc *Dogmatika* tankönyvéből a 197. oldaltól tanulmányozzuk

III. Mit mond a hittudomány az Úristen színelátásáról?

1. Először is le kell szögeznünk a tény: **a színelátást, mint végleges adományt és jutalmat az ember csak a halál után, a földi élet befejezte után, az üdvösségben kaphatja meg.** Ha egyszer Isten párbeszédet kezdett az emberrel, nyilvánvaló, hogy jelentkezik számára a teljes isten-megismerés, az Istennel való közvetlen találkozás gondolata.

Mózes, Istennek ez a kedvelt választottja ki is fejezi ezt a kívánságát: „*Hadd lássam dicsőségedet!*” – Az Úr így válaszolt: „*Megteszem, hogy elvonul előtted egész Fényességem, és kimondom előtted a Jahve nevet. Kegyes vagyok ahhoz, akihez akarok, és azon könyörülök, aki nekem tetszik.*” Azután hozzáfűzte: „*De arcomat nem láthatod, mert nem láthat engem ember úgy, hogy életben maradjon* (Kiv 33, 18-20). **Isten dicsősége a héberben .kabor Jahve az a Fényesség, amely megmutatkozott ott a Sinai hegyen a felhőben; és az az erő, amely csodákat művelt.** Ezeket keresztül azonban csak hátulról, messziről lehet őt felismerni.

A későbbi próféták is beszéltek látomásokról, de egyik sem állította, hogy Istent látta volna. Legfeljebb odáig mentek: *a trónon valaki ült*, akinek az angyali seregek szolgálnak. Ezt a képet használja a *Jelenések könyve* is : *Középen a trón előtt és a trón körül négy élőlény, elől-hátul csupa szem... Éjjel-nappal kiáltották szüntelenül: „Szent, szent, szent az Úr, a mindenható Isten, Aki volt, s Aki van, és Aki eljövendő!”* Miközben az élőlények dicsőséget, tiszteletet és áldást mondtak a trónon ülőnek, az örökkön-örökké élőknek, a huszonnégy vén leborult a trónon ülő előtt, és imádta az örökkön-örökké élőket. *Letették a koronájukat a trón elé, és így kiáltottak: „Méltó vagy, Urunk, Istenünk, hogy Tied legyen a dicsőség, a tisztelet és a hatalom, mert Te alkottad a Mindenséget. Akaratod hívott létre és teremtett mindent!”* (Jel 4, 2. 6. 8-11).

Szent Pál pedig, aki *maga sem tudja, hogy hogyan, de a harmadik évig*, tehát a mennyországig ragadtatott (2 Kor 12, 2), szeretett tanítványának, Timóteusnak is csak annyit tud mondani: *Isten a boldog és egyedüli Uralkodó, a királyok Királya, az uralkodók Ura, Aki egyedül hallhatatlan, és megközelíthetetlen Világosságban lakik. Akit senki nem látott, és nem is láthat. Tisztelet Neki és örök hatalom! Amen* (1 Tim 6, 15-16).

Mégis Jézusnak az az ígérete: *A tisztaszívűek meglátják Istent, Isten látása lesz ugyanis az igazak jutalma.* Bár Jézus azt is mondja: *Azoké a mennyek országa, akik üldözést szenvednek az igazságért* (Mt 5, 10). Ez is a nyolc boldogság egyik ígérete. **Jézus a maga példáján mutatta meg, hogy a szenvedés és a halál útján tér haza a Mennyei Atyához, és ott övéinek lakóhelyet készít** (Jn 14, 3).

Az apostolok pedig arról tanítanak: az üdvösség azt jelenti: Az Úrral együtt leszünk! Jézus is beszélt erről a keresztfán, amikor a megtérő gonosztevőhöz így szólt: „*Még ma velem leszel a paradicsomban!*” (Lk 23, 43).

Vagy Pál apostol így tanítja a filippi híveket: *Szeretnék megszabadulni, hogy Krisztussal legyek* (tudniillik az örökkévalóságban). *Ez volna a legjobb* (Fil 1, 23).

A tessaloniki híveknek pedig ezt írja: *Először a Krisztusban elhunytak támadnak fel az ítélet napján, azután mi, élők, akik megmaradtunk, a felhőkön velük együtt elragadtatunk a magasba Krisztus elé, és így mindenkor az Úrral leszünk* (1 Tessz 4, 16-17).

2. Mi Isten elérhetetlenségének az oka?

A teremtett lény azért nem érheti el a maga teljességében Istent, **mert Ő az abszolút transzcendencia, vagyis minden és mindenki fölött álló létező. Léte meghalad** – latinul transcendit – **minden mást.** Isten tehát **más létrendben van, másként létezik, mint mi.**

Az egyházi hagyomány a Zsoltáros szavából kiindulva: – *a Te fényességében szemléljük majd a fényt* (Zsolt 35, 10) – **ezt az adományt a dicsőség fényének nevezi.** Latinul: *lumen glorie*-nak mondjuk ezt. Ez az a teremtett kegyelem, amely feltétlenül szükséges Isten színelátásához. **Isten ugyanis a teremtetlen kegyelem. Minden más ajándék** – amit Ő ad az angyaloknak és az embereknek – **teremtett kegyelem, Isten ajándéka.** Ugyanis **Isten maga emeli fel emberi képességünket, hogy közvetlenül láthassuk Őt.** De mivel Ő Szellem, ezért a mennyországban megdicsőült ember sem láthatja testi szemével, hanem csak szellemi módon. Valahogy úgy, ahogyan most szemléljük a nyilvánvaló igazságot: 1 = 1-gyel (egy egyenlő eggyel). Csakhogy itt az a különbség, hogy *Isten* nem elvont igazság, mint amikor kimondom valamiről, hogy 1, hanem *Ő a lét teljessége* (vö. Ef 1, 23; Gal 4, 4), az egyetlen.

Az emberben tehát az alap, a képesség van meg a színelátáshoz. Értelmünk nyitva áll minden igazság előtt, ami egyáltalán felfogható, és akaratum is ráirányul minden értékre, ami birtokolható. **A dicsőség Fénye, vagyis ez az Istentől ajándékozott teremtett kegyelem ezt az alapvető megismerő és vágyó-képességünket emeli fel természetfeletti szintre.** Ez a kegyelem túlvilági hatása, mennyországi kibontakozása. **A boldogító színelátás kegyelmét már most itt a földön magunkban hordozzuk. Ez képesít itt a földi életben a hitre, a reményre és a szeretetre.**

A mennyországban már nincs szükség hitre, mert látjuk Istent. Nincs szükség reményre, mert az üdvözült lélek birtokolja Istent. *De megmarad a szeretet* (1 Kor 13, 13). A lélek-menyasszony, ez a szeretetben Istennek egészen önmagát átadó, illetve **az Istentől lefoglalt lélek a szeretetben fogja ismerni Istent.** Isten színelátása tehát a szellemi szeretésben valósul meg az ismerés és a szeretetben történő birtoklás által.

3. Mit eredményez az ember számára Isten színelátása?

A Zsoltáros így fogalmazza meg a választ: **Örvendeznek és ujjonganak Isten előtt az igazak** (Zsolt 67, 4). Itt tehát az örök boldogság megvalósulásáról van szó. Az üdvösségre eljutott választottak egész létükkel Istenben vannak, egész lényükkel Istennek örvendeznek az örvendezésnek egy olyan kimondhatatlan felső fokával, amelyet ujjongásnak vagy elragadtatásnak mondhatunk.

Az üdvözült lélek megismeri Isten elragadó jóságát, szépségét, szeretetét és fölségét. Ezért tudja a Zsoltáros így folytatni: *Ismerjétek el Isten hatalmát, Izrael fölött ragyogó fölségét és nagy erejét a felhők felett! Csodálatos vagy, Isten szentélyedben!* (Zsolt 67, 35-36).

Az üdvözült lélek, a kiválasztott lélek-menyasszony már elismerte isteni Urának hatalmát önmaga felett. Tudja, hogy ő is Isten új választott népének, Isten új Izraelének, a mennyei Jeruzsálem polgára. Szemléli maga fölött Isten ragyogó fölségét. Latinul glóriának, dicsőségnek mondjuk. Tudniillik **Isten léte a dicsőséges lét.** Amikor imában meghódolunk Isten előtt, és azt mondjuk: – dicsőség az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek –, akkor nem valami többletet kívánunk Istennek, hanem **teremtmenyi áhítattal és hódolattal azt fejezzük ki, hogy Istent illeti egyedül a dicsőség, a tisztelet.** Isten, az Atya, a Fiú és a Szentlélek az, Akit megillet a dicsőítés, mert **Ő a Dicsőség, Isten!** A mennyországban pedig a lélek-menyasszony ebben az isteni dicsőséges létben részesedik.

A Zsoltárosnak van még egy tanítása, amellyel ő a mennyei haza polgáraitól szól: *Áldássá teszed őt mindörökre, örömmel töltöd el színed előtt* (Zsolt 20, 7). Az áldott Isten a magának kiválasztott teremtményét az ajándékozás által részesíti az **Ő isteni életében. A választott lélek**

maga is áldássá lesz, tehát a jó Isten szeretetének a hordozójává. Istentől mindig a jóságot kapja, és adja tovább. Ez a szentek mennyei közbenjárásának az alapja.

A lélek-menyasszony is örömét találja Isten dicsőítésében, illetve együtt zenghetik üdvözült testvéreivel, az angyalokkal és a szentekkel Isten dicsőségét, **és segítheti a mennyből a földön élő küzdő egyház tagjait,** hogy ők is eljussanak Isten színelátására. Ők is betöltődjenek örömmel Isten szent színe előtt. A lélek-menyasszony **egy örökkévalóságon át sem győz eleget hálát adni azért, hogy Isten őt kiválasztotta, meghívta, hogy részese lehessen** ennek az isteni létnek, ennek az **isteni örömnnek és isteni Szeretetnek.**

Ez a hálálkodó gondolat pedig újabb és újabb örömforrása lesz az üdvözült lélek számára. Még nagyobb bizalommal tekint isteni Urára, szívesen ráemeli tekintetét, gyönyörködik benne, mert **ez a nézés, ez a szemlélés ez szeretettel és gyönyörúséggel teljes nézés.** Ez olyan tekintet, amelytől nem kell elfordítanunk az arcunkat, mert **Isten tekintete is mérhetetlen szeretettel nyugszik választottain.** A tekintetek egybeolvadása a lelkek egységét jelzi. **Isten akarja: mi Őbenne legyünk, Ő pedig mibennünk legyen!** (1 Jn 3, 24). Akkor Isten jelenlétében, Istenben, **Isten színe látásában gyönyörködhetünk szüntelen!** Így valósul meg Istennek az akarása, Aki azt akarja: *Isten legyen minden mindenben!* (1 Kor 15, 28).

(Gál Ferenc: *Dogmatika* 197.old-tól)

Befejezésül imádkozzuk a *Közelebb, közelebb, Uram Hozzád!* – kezdetű ének 4-6. versszakát:

*Tövises szűk úton a mennybe fel, vándorló gyermeked bizton jut majd el.
Angyalok szárnyain segíts, segíts nekem közelebb, közelebb Hozzád, Istenem!*

*Repdeső szárnyakon, felhőkön át, a csillagok fölé, fel, Uram, Hozzád.
Melletted a helyem, ó emeld a szívem közelebb, közelebb Hozzád, Istenem!*

*Tudom, ha arcodat megláthatom, véget ér majd akkor sok-sok bánatom.
Sóhajom végszava e hú ima legyen: közelebb, közelebb Hozzád, Istenem!*